

Scenariusz lekcji 15 1/4

Temat Włamanie. Scenki

Czas 45 minut

Niezbędne materiały

Animacja „Włamanie”
 Materiał 15.1: Zasady dobrej komunikacji – FUKO
 Materiał 15.2: Opis do scenek
 Materiał 15.3: Mam inne zdanie!
 Materiał 15.4: Zaszyfrowane słowa
 Materiał 15.5: Zaszyfrowane słowa – odpowiedzi
 Tablica do zapisywania
 Projektor
 Komputer z głośnikami i dostępem do internetu

Cele lekcji

Uczennice i uczniowie przećwiczą sytuację rozmowy ze sprawcą/sprawczynią przemocy i zakwestionowanie jego/jej przekonań o nieszkodliwości działania.

Uczennice i uczniowie wzmocnią pewność siebie w reagowaniu na przemoc.

Uczennice i uczniowie przećwiczą umiejętności komunikacyjne służące rozwiązywaniu trudnych sytuacji związanych z naruszaniem granic, w tym udzielanie informacji zwrotnej i wyrażania niezgody.

Zagadnienia

Przemoc
 Rola świadka/świadkini
 Reagowanie
 Informacja zwrotna

Scenariusz lekcji 15 2/4

Przebieg

Rozgrzewka 10 minut

Zainicjuj krótką rozmowę o tym, czy trudno jest się przeciwstawić osobie, która krzywdzi inną osobę. Poproś o przykłady sytuacji, w których uczennice i uczniowie zareagowali w jakiś sposób, kiedy widzieli taką sytuację i takich, w których nie zareagowali.

Przed tą rozmową dobrze jest omówić zasady tej dyskusji. Ponieważ uczennice i uczniowie będą się odwoływać do własnych doświadczeń, a możliwe także, że będą to doświadczenia w tej klasie, zaznacz, że nie chodzi o konkretne sytuacje i szczegóły, ale o opowiedzenie o tym, na jakie działanie się zdecydowali albo dlaczego nie zareagowali.

W poprowadzeniu tej części dyskusji mogą ci pomóc takie pytania:

- Czy zdarzyło się wam kiedykolwiek zareagować w jakiś sposób, kiedy ktoś kogoś krzywdził?
- A może nie zareagowałaś/zareagowałeś, choć chciałeś/chciałaś to zrobić?
- Co to była za sytuacja?
- Co zrobiłeś? Jaka to była reakcja?
- Jak myślisz, dlaczego wtedy nie zareagowałaś / nie zareagowałeś?
- Co czułeś/czułaś, kiedy reagowałaś/reagowałeś?
- Dlaczego reagowaniu często towarzyszy obawa albo strach?
- Dlaczego mimo to warto reagować?

W dyskusji zaznaczaj szczególnie te wątki, które odnoszą się do tego, że uczennice i uczniowie nie wiedzieli, jak zareagować i dlatego nic nie zrobili. Wypisuj sposoby, na jakie uczennice i uczniowie reagowali. Reagowania można się nauczyć, choć czasem wymaga ono przełamania obawy. Zwróć uwagę, że czasem niezareagowanie oznacza dołączenie do sprawcy/sprawczyni (jak w przypadku Asi, która ostatecznie dołączyła do Emilii i Gosi).

Zaznacz, że ćwiczenie reagowania może pomóc reagować z większą pewnością w przyszłości, a im częściej reagujemy, tym łatwiej nam to będzie przychodzić.

Wprowadź Materiał 15.1, który zawiera „Zasady dobrej komunikacji” według schematu FUKO. Ten schemat udzielania informacji zwrotnej był już przedstawiany i ćwiczony w ramach Lekcji 6 i 12. Jeśli uczennice i uczniowie brali udział w którejś z tych lekcji, przypomnij ten schemat pokrótce. Zwróć uwagę, że może być stosowany także wtedy, kiedy chcemy zareagować na naruszenie granic kogoś innego niż my sami/same.

Scenariusz lekcji 15 3/4

Wprowadzenie tematu 15 minut

Obejrzyjcie jeszcze raz wspólnie w klasie animację „Włamanie”.

Następnie przedstaw uczniom i uczniom Materiał 15.2. Zawiera on opis sytuacji, w której Asia chce porozmawiać sam na sam z Gosią, by przekonać ją, że podszywanie się pod Zuzię nie było fair. Asia podjęła decyzję, że chce zareagować na sytuację, w której obie wzięły udział. Podkreśl, że także zareagowanie po fakcie i rozmowa na ten temat jest dobrym rozwiązaniem.

Przedyskutuj z klasą, jaka jest pozycja wyjściowa do scenki. Co mówi Emilia? W jaki sposób bagatelizuje znaczenie wspólnego działania dziewczyny? Co powie Asia?

W dyskusji o zawartości tej scenki może pomóc Materiał 15.3. Zawiera on proponowane sposoby, na jakie Asia może zakwestionować przekonania Emilii. Przeczytajcie wspólnie ten materiał. Zaproś uczennice i uczniów do wybrania kilku sposobów z listy, które są im najbliższe. Jeśli są inne rozwiązania, które chcą zasugerować, docień adekwatne propozycje.

Pogłębienie tematu 15 minut

Poproś osoby w klasie o dobranie się w pary i porozmawianie o wybranych przez każdą z osób sposobach na rozmowę Asi z Emilią. Zachęć osoby do wspólnego przygotowania scenki na podstawie wybranych reakcji z Materiału 15.3.

Następnie na forum klasy zaproś chętne pary do zaprezentowania kilku przykładowych scenek przebiegu rozmowy Asi i Emilii.

W podsumowaniu przyznaj, że czasem zareagowanie w takiej sytuacji czy zakwestionowanie czyjegoś przekonania nie jest łatwe. Jednak zrobienie tego sprawia, że w kolejnej takiej sytuacji możemy mieć już więcej pewności. Praktykowanie reagowania może sprawiać, że reagujemy częściej.

Scenariusz lekcji 15 4/4

Dodatkowe aktywności

5 minut

Lekcja 15 jest jednocześnie zakończeniem pracy z animacją „Włamanie”. Na podsumowanie pracy z animacją „Włamanie” możesz zaproponować uczniom i uczniom Materiał 15.4, który zawiera zaszyfrowane słowa odnoszące się do roli świadka/świadkini przemocy.

Możesz także wykorzystać krzyżówkę jako zadanie domowe.

Materiał 15.5 zawiera odszyfrowanie słów. Możesz go wyświetlić z projektora lub wydrukować go dla wszystkich dzieci w klasie.

Ocenianie

Podczas lekcji możesz prowadzić ocenianie kształtujące, obserwując dyskusję w klasie, a także odgrywanie scenek.

Ocena może odnosić się do stopnia zrozumienia i adekwatności zastosowania strategii związanych z reagowaniem na przemoc. Może też odnosić się do umiejętności zastosowania informacji zwrotnej według modelu FUKO.

Podstawą oceny może być też praca z krzyżówką.

Zasady dobrej komunikacji - FUKO

Dla porozumienia się z drugą osobą ważna może być komunikacja niewerbalna, na którą składają się ton głosu, postawa ciała i inne środki wyrazu. Jeśli chcesz zareagować na sytuację przemocy lub nękania, która dzieje się teraz lub wydarzyła się w przeszłości, ważny będzie też sposób skonstruowania wypowiedzi. Taki rodzaj wypowiedzi nazywamy informacją zwrotną.

W skonstruowaniu dobrej informacji zwrotnej ważne jest, by nazwać zachowania, które są niechciane i sprawiają nam przykrość, a także opisać uczucia, które te zachowania w nas budzą. Istotne jest również powiedzenie o tym, jakie konsekwencje mają te zachowania dla nas i innych osób. Ważne, by powiedzieć, co ma się teraz wydarzyć (lub czego oczekujemy w przyszłości).

Przyjrzyj się poniższym przykładom i spróbuj wykorzystać tę zasadę, formułując sprzeciw Asi wobec działania Emilii i Gosi.

F jak FAKTY

Przykład 1

Powiedz, jakie konkretne zachowanie przeszkadzało ci lub nie podoba ci się:
Popychasz Kasię!

Przykład 2

Powiedz, jakie konkretne zachowanie przeszkadzało ci lub nie podoba ci się.
Zamieszczasz na profilu Tomka komentarze, które są raniące.

U jak UCZUCIA

Nazwij emocje i stany, jakie wywołuje w tobie to zachowanie.
Jestem wściekła, że tak się zachowujesz!

Nazwij emocje i stany, jakie w tobie wywołuje to zachowanie.
Niepokoi mnie to, że mógłbyś tak pisać o mnie.

K jak KONSEKWENCJE

Przedstaw konsekwencje takiego zachowania dla ciebie lub innych osób.
Kasia się przestraszyła!

Przedstaw konsekwencje takiego zachowania dla ciebie lub innych osób.
Tracę do ciebie zaufanie i nie czuję się z tobą bezpiecznie.

O jak OCZEKIWANIA

Jasno powiedz, jakiej zmiany w zachowaniu na przyszłość oczekujesz.
Przestań ją popychać!

Jasno powiedz, jakiej zmiany w zachowaniu na przyszłość oczekujesz.
Już nigdy więcej nie pisz o nikim w ten sposób.

Opis do scenek

Przeczytaj opis sytuacji. Na tej podstawie zaplanuj i odegraj scenkę.

Asia próbuje przeciwstawić się Gosi i Emilii, ale dziewczyny jednoczą siły. Obie twierdzą, że nie ma nic złego we włamaniu się na profil Zuzi. Także po fakcie, gdy Zuzia ma już kłopoty, Emilia uważa, że nic się nie stało, bo to były tylko żarty. Asia chce porozmawiać sam na sam z Gosią, by przekonać ją do zmiany zdania. W jaki sposób to zrobi?

Odegrajcie scenki, w których Asia rozmawia z Gosią. Jakich słów użyje, chcąc wytłumaczyć jej powagę sytuacji? Co powie, by przekonać ją, że podszywanie się pod Zuzię nie jest fair?

Skorzystajcie z Zasad dobrej komunikacji (Materiał 15.1). Wykorzystajcie też Materiał 15.3 (Mam inne zdanie!).

Mam inne zdanie!

Asia uważa, że źle się zachowała, kiedy wspólnie z Emilią i Gosią zamieściły post na profilu Zuzi bez jej zgody i wiedzy. Asia jest przekonana, że to poważna sprawa i naruszenie granic Zuzi. Emilia uważa jednak, że to były tylko żarty.

Poniżej znajdziesz różne formy wyrażenia innego zdania niż zdanie Emilii. Razem z drugą osobą w parze wybierz kilka takich, które najbardziej ci się podobają. Odegrajcie scenkę rozmowy Asi i Emilii. Wykorzystajcie w scenie wybrane przez was sposoby. Zaplanujcie także odpowiedzi i reakcje Emilii. Czy Emilia da się przekonać i zmieni zdanie?

Asia

Emilia

Możliwe sposoby wyrażenia innego zdania

1. Asia mówi Emilii „Nie zgadzam się z tobą, mam inne zdanie”.
2. Asia pyta Emilię, czy byłoby jej miło, gdyby ktoś zachował się wobec niej tak, jak ona wobec Zuzi.
3. Kiedy Emilia mówi, że to tylko żarty, Asia wykorzystuje kontakt wzrokowy i mowę ciała, dając Emilii do zrozumienia, że się z nią nie zgadza.
4. Asia znacząco milczy, kiedy Emilia mówi, że to były tylko żarty.
5. Asia opowiada Emilii o tym, że ktoś kiedyś włamał jej się na konto, chcąc „zażartować”. Mówi o przykrych konsekwencjach, jakie miało dla niej to działanie.
6. Asia dyskutuje z Emilią o tym, że warto dbać o swoje przyjaciółki i nie działać przeciwko nim.
7. Asia proponuje Emilii, aby wspólnie zapytały Zuzię, jak się ma i razem ją przeprosiły.
8. Asia daje Emilii informację zwrotną na temat tego, co zrobiły i co nie powinno się już więcej wydarzyć.

Zaszyfrowane słowa

Poniżej znajdziesz zaszyfrowane słowa odnoszące się do roli świadka/świadkini. Przeczytaj towarzyszące im podpowiedzi i postaraj się ułożyć litery we właściwej kolejności.

1. Osoba obserwująca sytuację, która jej bezpośrednio nie dotyczy, reagująca na naruszenie granic innych osób.

W I E K Ś A D

— — — — —

2. Zrobienie czegoś, co zmienia bieg zagrażającego zachowania lub przerywa to zachowanie.

A Z E G A R A W O N I E

— — — — —

3. Wyrażenie innego zdania niż ktoś, z kim się nie zgadzasz.

S Z E W C P I R

— — — — —

4. Liczenie się z uczuciami, planami i prawami innych ludzi, traktowanie innych z uznaniem.

C Z A S U K E N

— — — — —

5. Udzielanie pomocy, popieranie kogoś, zgadzanie się z czyjąś oceną sytuacji.

P R A N I E W S I E

— — — — —

Zaszyfrowane słowa - odpowiedzi

1. Osoba obserwująca sytuację, która jej bezpośrednio nie dotyczy, reagująca na naruszenie granic innych osób.

Ś W I A D E K

2. Zrobienie czegoś, co zmienia bieg zagrażającego zachowania lub przerywa to zachowanie.

Z A R E A G O W A N I E

3. Wyrażenie innego zdania niż ktoś, z kim się nie zgadzasz.

S P R Z E C I W

4. Liczenie się z uczuciami, planami i prawami innych ludzi, traktowanie innych z uznaniem.

S Z A C U N E K

5. Udzielanie pomocy, popieranie kogoś, zgadzanie się z czyjąś oceną sytuacji.

W S P I E R A N I E